

palaa toverimme Ferrer rohkeana Espanjaan ja alkaa siellä elämänsä työn. Syyskuun yhdeksäs päivä, 1901, avataan Espanjassa ensimmäinen uuden ajan koulu, eli kuten ne silloin kansainvälisesti tunnettiin Modernistinen Koulu. Innokkaina ottivat avauksen vastaan Barcelonan ihmiset, antaen suuren kannatuksen yritykselle. Lyhyessä avauspuheessaan esitti Ferrer ohjelmansa ystävilleen. Hän lausui: "En ole puhuja enkä propagandisti, en myöskään taistelija. Minä olen opettaja. Minä rakastan lapsia yli kaiken. Uskon, että ymmärränkin heitä. Tahdon kantaa osani vapauden asialle, että nuori sukupolvi olisi valmis ottamaan vastaan uuden ajan."

Ystävänsä varoittivat häntä usein olemaan varoillaan katoolisen kirkon suhteen, sillä he tiesivät mihin asti se voi mennä vihollistensa kukistamisessa. Ferrer myös tiesi tämän. Mutta niinkuin Brand, uskoi hänkin että on saatava kaikki tai ei mitään. Hän ei halunnut perustaa Modernistista koulua vanhoille perusteille ja valheille. Hän halusi olla vilpitön, rehellinen ja avoin lapsille.

Niin Francisco Ferrerista tuli merkattu mies. Koulun avajaispäivästä alkaen heitettiin hänen päällensä musta varjo. Koulutaloa vahdittiin, hänen pientä kotiansa Mangatissa vahdittiin. Häntä seurattiin joka askeleella, vieläpä Ranskaan ja Englanttiin asti, kun hän kävi opettajatoveriensa kokouksissa. Oli vain kysymys ajasta, milloin nuora kuristaa hänen kaulaansa.

Ja se oli vähällä tapahtua 1906, jolloin Ferreria syytettiin Alfonson murhayritykseen osallisuudesta. Todisteet hänen syyttömyydestään olivat kuitenkin liian voimakkaat mustille korpeillekin (ka-

toolilaisille). Niin hänet piti vapauttaa — toistaiseksi. He odottivat, nuo korpit. Oh, voivathan he odottaa, kun otus kerran oli kuitenkin loukkuun joutuva.

Hetki löi viimein heinäkuulla, 1909 militaristivastaisen kapinan aikana. Historiasta on vaikea löytää huomatuimpaa protestiliikettä militarismia vastaan kuin oli tämä. Sotavaen painamana ei Espanjan kansa voinut vuosisatojen jälkeen enään kestää ja he kieltäytyivät hyödyttömästä lahtauksesta. He eivät nähneet mitään syytä auttaa despoottista hallitusta sen sortaessa pientä, itsenäisyydestä taistelevaa Riffien kansaa Afrikassa.

Katolinen kirkko oli kahdeksantoista vuotta saarnannut rauhan sanomaa. Mutta kun kansa todeksi halusi rauhaa, kehoitti kirkko esivaikata pakottamaan kansan aseisiin. Siten Espanjan dynastia seurasi murhaavan Venäjän perintövallan jälkiä pakottaen kansan lahtikentille tämän vallan puolesta. Vasta tällöin Espanjan työläiset nousivat vallitsijoitaan vastaan, jotka kuten ilmadot olivat imeneet heidän vertansa. Tällöin he hyökkäsivät kirkkoja ja pappeja vastaan, mutta vaikka näillä olisi ollut tuhansia sieluja, eivät he olisi sittenkään voineet korvata takaisin sitä menetystä, minkä olivat Espanjan kansalle aiheuttaneet.

Sitten tapahtui, että Francisco Ferrer vangittiin syyskuun ensimmäinen päivä, vuonna 1909. (Mitä hänen elämässään sitten tapahtui, mitkä olivat syytökset ja mitä tehtiin puolustukseksi ja lopuksi, mitenkä tämän rohkean opettajan viimeiset hetket kuluivat, luemme seuraavasta Tie Vapautteen numerossa. — Toim.)

TYÖLÄISVAIMOJEN ASEMASTA

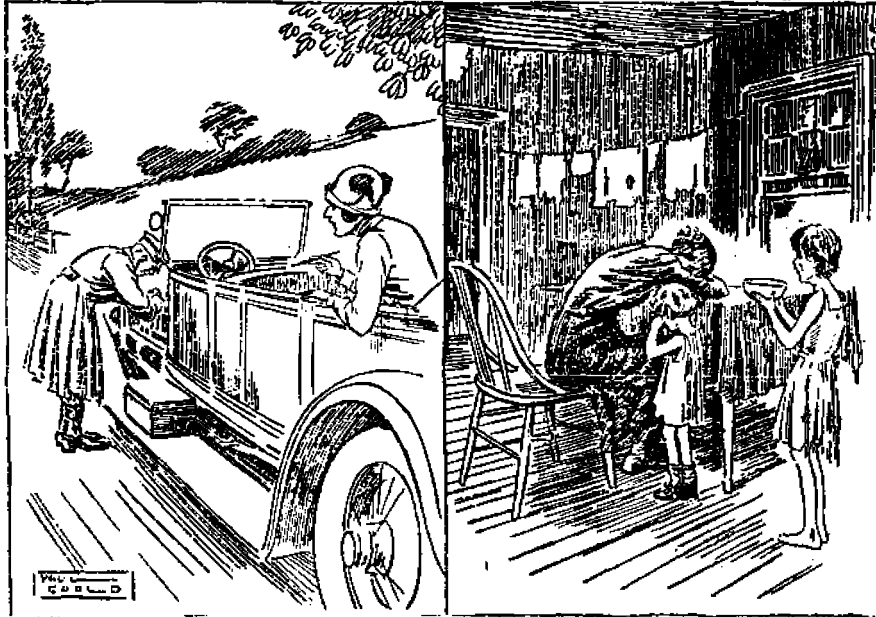
NIIDEN työväenluokan aviovaimojen lukumäärä on verrattain vähäinen, jotka eivät käy kodin ulkopuolella ansiotyössä vähintään päivän tai pari viikossa. Mitään varsinaista tilastoa ei sellaisista ole voitu, eikä voidakaan kerätä, jotka täten avustavat perheen elatuksessa. Mutta kun otamme huomioon, että Yhdysvalloissa on luotettavien arvioiden mukaan hyvän matkaa yli kymmenen miljoonaa naista varsinaisina palkkatyöläisinä tuotannon ja jaon palveluksessa ja näistä on suuri prosentti avioliitossa olevia, niin voimme tästä havaita, että työväenluokan aviovaiomoissa täytyy olla hyvin pieni prosentti, jotka ovat kokonaan erillään kodin ulkopuolella tapahtuvasta palkkatyöstä.

TOTTA on, että Yhdysvalloissa laske- taan vielä nykyään olevan noin kaksikymmentä miljoonaa kotivai- moa, jotka eivät käy ansiotyössä päivää-

kään kodin ulkopuolella. Mutta nämä ovat pääasiassa paremmiston naisia, ylä- luokkalaisia, keskiluokkalaisia ja osa kor- keampipalkkalaisten ammattilaisten vai-

moja. Chicagon yliopiston keräämien tilastojen mukaan arvioidaan suurkaupungeissa, kuten Chicagossakin, olevan alle 10 pros. sellaisia työläisten vaimoja, jotka eivät käy kodin ulkopuolella ansiotyössä. Heidän elämänsä voidaan jakaa kahteen osaan, sellaisiin jotka viettävät päivänsä loisinä, kuluttaen aikaansa miten parhaaksi näkevät ja sellaisiin, joiden elämä on täydellistä orjuutta kaksikymmentäneljä tuntia vuorokaudessa.

Varakkaamman luokan kotivaimoilla nykyaikana on tuskin enempää kuin parin tunnin työ taloudestansa, vaikka eivät palvelijoitakaan käytä, sillä kaikenlaiset käytännölliset talousvälineet, kuten sähkökoneet, kannutetut ruuat, valmiiksi kauppojen yhteydessä keitetyt ja paiste-



tut erinäiset syötävät ja juotavat, pesulaitokset y. m. kotitalouteen kuuluvien töiden suorittajat tekevät suurimman osan siitä vähästä työstä, mitä tämänlaisten ihmisten taloudessa on tehtäviä jälellä. Tämänlaisten kotivaimojen suurimmaksi huoleksi onkin jäänyt se, missä teatterissa tai kenen ystävän asunnolla päivänsä viettäisi. He ovat parasittejä sanan täydessä merkityksessä. Köyhälistön työstä nämä miljoonat elävät, kuten kaikki muutkin yhteiskunnan syöpäläiset.

Köyhien palkkatyöläisten kotivaimot sitävästoin, joilla ei ole lasten takia tilai-

suutta käydä työssä, vaikka nälkä ja kaikeinen puute kotona ahdistaisi kuinka katkerasti, on elämä täydellistä orjuutta. Heillä ei ole koneeteollisuuden kehittämää kotitaloustyötä tekeviä koneita, ei varallisuutta käyttää niille aloille kehittyneitä liikkeitä hyväkseen, joten varsinaista kotityötä on riittävästi. Kun tähän tulee lisäksi ainainen puute, mistä ruokaa laittaa, millä lapsensa pukee, että se ei sairastuisi kylmän takia, eikä joutuisi koulussa toisten ivattavaksi räpsyjensä takia, niin nämä kaikki muodostavat kuorman, jonka kantaminen kysyykin orjan luonnetta ja alistuvaisuutta. Heidän asemansa ei ole tapahtunut muutosta aikakausiin ja voidaan sanoa, että he elävät samantilaisessa tilassa kuin keskiajan manttaaliherran alustalaisten kotivaimot, vain sillä erotuksella, että kurjuutensa on nykyaikaista.

Entä ne työssä käyvät työläisten vaimot, ne nykyaajan kaksoisorjuuden alaiset juhdat? Seuraavalla sivulla kuvassa näemme elämän sellaisena kuin se heille tarjoutuu. Äiti pesee rikkaiden lattiaita tai vaatteita kahdeksasta kymmeneen tuntiin päivässä. Täytyy, kun isän palkka ei riitä, jos isä sattuu minkäänlaista palkkaa saamaan. Mahdollisesti on työttömänä, etsii työtä päivät päästään. Lähtee aamulla kun vaimokin ja tulee illalla kotio. On lapsia. Niistä vanhemmat menevät aamulla kouluun, nuoremmat jäävät kotio oman onnensa nojaan. He kasvavat kadun opettamina. Isä ja äiti ovat hermostuneita, väsyneitä työstä ja tuskasta, heidän ohjauksensa muodostuu ärjymiseksi, vihaksi. Lapset eivät pane arvoa heidän hyvillikään ohjeilleen. Kadulla ja takakujalla on niin vapaata ja toisia leikkiveroita. Poikaset seuraavat



Äiti — Lapsi — Yhteiskunta

suurten miesten esimerkkiä. Käy, kuten Chicagossa, josta ylläolevan kuvan aihe on lähtöisin, että äiti on työssä, pojan pitäisi olla koulussa, mutta hän onkin salakapakassa toisten seurassa.

Ei tarvitse olla aivan näinkään kun äiti iltasella saapuu työstä. Valoisammasakin tapauksessa on hänen elämänsä kaikkea muutakuin ihmiselämää. Levon ja sivistyksellisten harrastusten asemasta saa alkaa työhön. Lapset pitää ruokkia, siivota, huoneet järjestää ja puhdistaa, vaatteita täytyy pestä ja paikata. Sata työtä ja tehtävää olisi, mutta ei jaksa kaikkia tehdä ja pitäisi jäädä aikaa nukahdaakin. Mihin kaikkeen hänen olisikaan pystyttävä yhden vuorokauden ajalla. Ja näiden työläisvaimojen lukumäärä jatkuvasti kasvaa, sillä miesten ansiomahdollisuudet koneoliisuuden edelleen kehittyessä yhä vähenevät. Jostain täytyy oman ja lastensa elatuksen saada, ellei halua kuolla nälkään.

Tiedämme varsin hyvin, että tämänlainen tilanne tulee jatkumaan entistä pahempana kapitalismin edelleen tuotannon kontrollissa ollen. Meidän työläisten lu-

kumäärä jatkuvasti kasvaa, kumpikin sukupuoli joutuen saman riiston alaiseksi. Kodin orjuus ei estä kapitalistista järjestelmää vetämästä naista palkkaorjuuteen, koska kodin orjuus ei kapitalismille riistovoittoja tuota. Taloudellinen kehitys tulee siirtämään naisen kodin orjuudesta palkkaorjuuteen ja vain sitä tietä luomaan perusehdot kaikenlaisen orjuuden lopettamiseksi. Se että tämä kehitys saa tämänlaisia muotoja, jossa nainen joutuu olemaan kaksoisorjuuden alaisena, ei ole poistettavissa minkäänlaisen naisliikkeen kautta, enempää kuin käsityöläisliikkeen kautta, vaan sitä varten muodostetun liikkeen avulla. Naisten on vapautuksensa ja jo tämänpäiväisen asemansa lieventämiseksi toimittava ei naisina naisliikkeissä, vaan yhdessä koko työväenluokan mukana sen taloudellisessa kamppailussa riistoa vastaan.

Yksilölliset keinot eivät naisia pelasta. Kieltää tosin ei voida, eikä nykyaikainen työläispari, mies ja nainen, vähemmän kärsi silloin kun he ovat kyllin tietoisia elämäänsä perhettä itselleen hankkimatta. Mutta nämä tiedot eivät lievennä eivätkä poista sitä perussyytä, joka luokkamme kurjuuden aiheuttaa. Sitä voidaan lieventää ja lopuksi kokonaan poistaa vain työväenluokan tuotannollisen voiman järjestämällä. Naisten täytyy, sikäli kun he palkkaorjuuteen joutuvat, oppia tämä kallis läksy kuten miestenkin ja tarttua käytännöllisesti asiaan kiinni. Yksilönkin työ kasvatus- ja järjestämistoiminnassa merkitsee luokallemme paljon. Siis sensijaan, että näistä kurjuuksista yritettäisi vapautua unelmoimalla yksilöllistä pelastusta sitä tai tätä tietä, tulisi naistenkin katsoa kysymyksen perusteihin ja lähteä sieltä syitä etsimään ja niitä poistamaan. Vähäinkin työskentely työväenluokan valistamiseksi ja järjestämiseksi merkitsee monin verroin enemmän kuin yksilöllisten pelastusunelmien vuosikautinen hautominen.